

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, havá és lap szerkesztésével közelemények intézőndők.

Bérmontolton leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Közlöny“ arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, havá hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmontolton küldendők.

Előfizetési árak:

Helyben	Vidéken
Éves előfizetés 12 frt	Éves előfizetés 14 frt
Fél éves előfizetés 6 frt	Fél éves előfizetés 7 frt
Negyed éves előfizetés 3 frt	Negyed éves előfizetés 3,50 frt
Egy óra 1 frt	Egy óra 1,20 frt

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések díja:

Nyolcz hasábos petitsor egyszeri hirdetésért 6 kr
Minden követezőnél 4
Bélyegdíj külön 15
Nyiltér sora 30

Az év végén.

(*) Ha nem vagyunk is úgy a ma elhaló évvel, mint a halottakkal szokás, hogy róluk vagy jót szabad mondani vagy semmit, de azért ez sem kerülheti ki azt a konvencionálizmust, hogy elmultában ne igazolja azt az állítást, mely szerint semmi sem állandó — csak a változás. És ha igaz is, az a közkeletivé vált mondanak, hogy csak azok a népek boldogok, melyeknek nincs történetük, hiszünk mégis, hogy Magyarország életének e röpke éve — bár nagyon is eseménydús vála, — nem igazolta azok jóváindulását, kik peszsimisztikus világnézettel ez évet is a nemzet tekintélyének lejáratására vélték alkalmazniak.

Veszteséggel, súlyos csapással kezdődött az év. A providenciális férfiu, a nagy, az európai hírú államférfiu, Andrassy Gyula hagyta itt a nagyokban most oly szükseget élő nemzetet, és a korona a magyarsággal együtt tilt mély gyászban, midőn egy másik válság lépett elérbe. Tisza Kálmán visszavonhatlan lemondásában, mely aggodalomba ejtette a nemzeti közélet minden igaz barátját. Nagy szerencséje volt ekkor bizonyára a nemzetnek az, hogy a válság életé magá Tisza Kálmán vette el azzal — az ő puritán karakterét jellemző elhatározásával, hogy a szabadlevő pártnak megmaradt továbbra is egyszerű közkatónájául, dicsőséges e vezéri talentumaival és a legválságosabb helyzetekben bevált tapasztalataival, és hogy e mellett a koronának oly férfiut ajánlott Szapáry Gyula grófban utódjául, ki azóta nap-nap mellett fényesen igazolja a belé vetett királyi és nemzeti bizalmat.

A belpolitikai pártelet állandó jelenségei lettek ezután a fuzió iránti kísérletek, melyek egyszerűen arra szolgáltak, hogy a magát a szabadlevő párt örökösének valló Apponytörödéki akcióképtelenségében minél inkább mutassa be magát, és arra bírja a mérsékelt ellenzéknek egyik leghatalmasabb alakját: Samassa érseket, hogy a szabadlevő pártba lépve be, erőteljes módon tegye persziflázs tárgyává a mérsékelt ellenzéknek sokat emlegetett pártgyűségét, eréjét.

Az igazságügyi reformok kezdete jelentkezett nemcsak a királyi táblák decentralizációjában, melynek elintézését hiába használta fel maga

az aradi ellenzék túlzott izgatók tárgyául, mert az sokkal kevésbé ártott ide lent a szabadelvű párt és kormány álláspontjának, mint ahogy azt talán vérmesebb remények óráiban hinni szeretnék.

A míg ez alatt pénzügyi helyzetünk eddig még nem tapasztalt rohamos haladással javult, s hitelünk az Ausztriával egyenrangúvá lett, s a magyar állam háztartásában előállott az örvendetes fölösleg, addig a karloviczi új patriárka személyében olyan hazafias s serb főpárt kapott a délvidek, minőt csak hosszú évek jól bevált reményeége szülhetett csupán, a száz nemzeti párt békés jobbjá pedig oly kötészt támazott az anyanemzettel szemben, amiben végre mind a két fél kiszámíthatan előnyére kimondta az erdelyi szélszág, hogy elismeri az állami nyelv létjogusultságát, szász képviselők lehetnek az új parlament párt tagjai és elismernek, hogy a szász nép csakis a magyar állam keretén belül található fenn existenciáját.

Az események nagyobb hullámát verte fel a honossági törvény kérdése is, melyet főleg az azóta már két felé osztott szélsbaloldal igyekezett a maga részére kizsákmányolni. Azok, akik e kérdésnek — a korona és Kossuth személye iránti vonatkozásokban — rendkívül kényes jelentőséget tulajdonítottak, igen kellemesen csalódtak Szapáry gróf kormányelnöknek azon határozott és bölcs fellépése által, midőn végre nevé nevezte a gyermeket és a tulajdonképeni Kossuth-kérdést megfosztotta minden istenkisértés-szerű voltától. A miben aztán a természetes, de éppen ezért fölösleges igazalmak elmultáit, igazat adott a kormányelnöknek az ország józan többsége.

Valódi büszkeséggel kell visszagondolnunk az elmuló évnek egy reánk nézve nagy, nemzetközi értékű eseményére. Európának adott szavunk beváltását kezdtek meg a Vas-kapu munkálataiban; midőn Baross miniszter az első aknát felrobbantotta, ismét azt hirdette a művelt világ előtt, hogy a civilizált államok sorában jelentékény szerepük van, és hogy a kontingens Magyarországának érzheti értékét, s bizhatik misszióik igaz voltában.

És hogy ennek egy kis életbevágóbb oldalról való bemutatása se vá-

rássan magára, gyorsan megtörtént az azóta szinte már feledésbe ment s erb rendszerabályozás, mely ugyancsak egy kisebbfajta kereskedelmi harcban, de kétségtelenül megmutatta, hogy ha eszünk-szivünk helyén van, a karunk is erős tudna lenni, ha arra kerül vala a vor.

A parlament legutóbbi csatáira, a költségvetési-, elkeresztelési- és fegyvergyári vitákra még élénk az emlékezet. Kérdések színezete nélkül mi, szabadelvű pártiak alig foglalkozhatnánk velük, mert hiszen valamennyi a mi újabb győzelmünket hozta meg azzal a tanulsággal együtt, hogy a költségvetési vita alatt — mely tulajdonképpen a bizalmi kérdések netovábbja, — maga az ellenzék panaszkodott lanyha részvételtől, gyöngé akcióról, az elkeresztelési kérdésében pedig éppen a hercegegrímás háborodott fel legutóbb egyik tulbuzgó klerikális lapnak a kormány békés törökviseli ellen intézett indiszkrétciója miatt.

És a fegyvergyár ügye? Egy nagy halommá összehullott ellenzéki vád-és gyanusítás romjai: nemokára felépül az új fegyvergyár.

Ime, még rá is lehet jönni, hogy a bucsuzó évvel szemben szinte viselkedetünk a halottaknak szokásos elbánással... Különösen mi, aradiak, kik egy századra elővilágító hazafias ünneppel, és egy sokat dicsért kiállítással egyszerre emeltünk benne hazafiságunknak és életképességünknek emléket.

Változások a külügyminiszteriumban.
A külügyminiszteriumban Pasetti báró osztályfőnököt biztálg meg ideiglenesen az első osztályfőnök hatáskörébe tartozó ügyek vezetésével, kivéve a kereskedelmi politikai ügyeket, amelyek Glanz báró miniszteri tanácsos kezében lesznek összpontosítva. A második osztályfőnök hatáskörébe tartozó ügyek vezetésére Welsersheimb Rudolf gróf kövétel hívják meg a miniszteriumba; azonkívül utvari és miniszteri tanácsosnak Cziráky Béla gróf fehérmegyei főispán van kizemelve.

Minisztertanács Bécsben.
A hétfői bécsi minisztertanács, mely csak rövid ideig tartott, kizárólag folyóügyekkel foglalkozott. Az a hir, hogy a nihilisták ellen nemzetközi rendszabályokat is tárgyaltak volna, teljesen koholt.

Uj főrendiház tag. A „Bud. Corr.“ jelentése szerint Szögyény ny miniszter kinevezte a főrendiház élethosszignari tagjává, a mi azonban a jövőre nézve teljességgel nem zárja ki azt, hogy Szögyény — az esetre, ha erről leközön — esetleg képviselői mandátumot fogadj el.

Az Ó Felsőse személye körüli miniszteriumból. Ellentétben azzal a hírrrel, hogy az Ó Felsőse személye körüli miniszterium több hivatalnoká, nyugalomba vonul, a „B. C.“ azt jelenti, hogy az Ó Felsőse személye körüli miniszterium jelenlegi hivatalnokai személye tegeelőre változatlanul megmarad.

Külföld.

Freycinet programja. Freycinet francia miniszterelnök és hadügyminiszter nem a képviselőház, hanem a szenátusra válszótt tagja sebbseli mandátuma legközelebb lejár. A január 21-iki szenátorválasztásokban ő is új választás alá kerül s Seinemegyében igyekezik magának a többséget megszerzeni. Ez ügyben Párisban értekezlet is volt, melyen Freycinet is megjelent s nagy beszédet tartott. Nem mint politikus, hanem mint katonai szakember beszélt, nem mint miniszterelnök, hanem mint hadügyminiszter prezentálta magát a választók előtt. Kiemelte, hogy különösen azért helyes sulyt újra-megválsztatására, hanem befolyása a nemzeti védelem nagy organizációját. Különben Freycinet egészben tapintatosan beszélt s első sorban a köztársaság nagy érdemeit Franciaország nemzetközi pozíciójának és tekinnyének helyreállításá körül hangsúlyozta. Ez érdemek kétségkívül szembetűnők, ámbar éppen nincs kizárva, hogy husz év alatt más kormányforma is hasonló eredményre jutott volna. Egyébiránt Freycinet azt, hogy a kormány főfeladata továbbra is a katonai készülődések fokozása — nem fenyegető értelemben mondta. Azon általános igazságból indult ki, hogy a nemzetek orszáigait nem a jog, hanem a hatalom szokta eldönteni s így erősen kell lenni az államnak, ha érdekeit meg akarja védeni. Nagy önértzet és bizalom szót Freycinet beszédéből, mely a hallgatóságban élénk lelkesedést keltett. Freycinet megválsztatása bizonyosnak látszik, amint a köztársaságiak kilátásai a szenátorválsztásokban a lehető legkedvezőbbek.

Naptár.

Deczember 31. Szerda. Róm. kath. naptár: Szilveszter. — Protestáns naptár: Szilveszter. — Görög-keleti naptár (decz. 19.): Bonifác. — A nap két 7 óra 50 perccor, nyugatiz 4 óra 15 perccor.

Kölcsey-könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3-4-ig és pénteken 11-12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

A jég róla.

(Fagyos leírás.)

Szerkesztő Ur! Zérus alatt nyolcz fokon állunk! De hiszen, Ön ezt tudja, és azzal is tisztában szeretetreméltoztatik lenni, hogy ez mindenekelőtt igen élesre köszörült levéget jelent, aztán fagyot a vizen, csikorgónyikorgó havat, egy csomó didergő embert az utcán, a futóellen kunyhókban: aztán fázó kétségbeesett verebeket, rengeteg teli bundát, mindenféle elképzelhető és elképzelhetetlen sárgánál-sárgább kamaslikat, teli csizmákat, muffokat, szapora favágást, a kályhák becsülését; majd piros füleket és arczokat jelent, a nagy általánosságban pedig olyan szorgalmas siető járást, mintha mindenkinnek a nyomában egy pár hajdu igyekszék.

Zérus alatt nyolcz fokkal igyekszik is mindenki, mert mennél nagyobb törekvéssel halad, annál korábban ér haza. S így látva a járó-kelők első pillantra hajlandók vagyunk elhinni, hogy mindenkinek nincs okosabb szándéka, mint mielőbb hazaérkezni, oda, a hol régi vere szerint, a boldogság van, mostanában barátságos, meleg szobában.

Pedig nem úgy van! Barátságos meleg szobánál kedvezőbb boldogság lakik mostanában azon a csillogó síma tükörön, melyet három betűvel úgy hívunk, hogy: Jég.

A jég, a jég! Ami farsang estéken a bál, tavaszi alkonyulat után a majális, nyári napokon a furdói kirándulás, az most déltájban a tüzesvérű fiatalesgnak a jég.

Hazugság a jégvirág a fákban, nevetésgos a sok fázó ember, vergődő veréb, tréfa az éles levégő és nem kell hitelt adni a hőmérőnek. Hanem igyekezni kell kifelé a nagy-körúti jégpártekre, hol találkozik a nagy bálok közönsége mindennap, mintha bál lenne és a katonazene szapora nótái mellett egy elandalog és egy felvidül, egy lelkeseedik és eped a gavallér a kiasasszony mellett és kiasasszony a gavallér mellett, mint akármelyik táncmulatságban. És a meleg miatt, nem a hidegért, kipirosodnak az arczok, felcseng a vidám nevetés, se vége, se hossza a mulatságnak.

A tó partján a féltékenybb gardes des damesok ülnek. Kisé fájnak ugyan, de ittott a visszamemlékezés napjánál sütkéreznek kisé. Felhértaju nagyvénni, ki most az unokahugát hozta ki, mily édesen mosolyog, ha rágondol azokra a régi időkre, mikor, ha nem is itt, de a másik, a régi jégén, csakhogy más viznek a jégűn, nap-nap után délben vig futással szeltele a pályát, keze az ő kezében és a szive is úgy közelgett hozzá. A mama igen ügyelt rájuk, itt a tó partján ült folytonosan és nézte-úzte. Ok azonban elcsúszklyáztak a tó tulus szegletébe, hova a

Az „ARADI KÖZLÖNY“ TÁRCZAJA.

— Deczember 31. —

Az idő.

(Az év utolsó napjáról.)

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —

A kétkedő, sziklatörő, daczoló, istenkáromló ember kárhzozatos hitetlenségének nincsen jellemzőbb korpus deliktje, mint a mérleg. Mér és számál mindent, ami körülötte van, Prometheus boldogtalan fajzata, megszámlálja a pásztor a juhait, bár apától tudja, hogy vilám út ezért beléjök, megszámlálja Dávid királylyal mint fejedelem a népet, jöhet a próféta előre megjóvondóli miatta a döghalált; megszámlálja az ég csillagait, az örökkévalóság perceit; megméri a ceiga és a villám gyorsaságát, az atomok és az égitestek nagyságát; keresi az istent, hogy azt is megmérje, s mivel nem találja, s észre nem veszi, hogy benne s általa él és mozog, vadja s rőfjével az ég ellen fenyegetődik. . . .

Ugy bizony; egy földön heverő centiméter veszedelmesebb sárkánykigyó, mint Szent János Leviathanja, és egy logaritmuss-táblázat kárhzozatosabb, mint a szent inkvizíció indexének összes máglyára ítélt könyvei. Vérünkben van a kétkedés. A teremtet világ állandóságától kezdve, mindent kétségbe vonunk, s mivel a hit boldog, nem csoda ha az emberiségnek még hazáját is siralom völgyének nevezik.

De hát majd le is tértünk a tárgyról. Vajjon? lehet-e tárgynak nevezni az időt? Szörnyű transzcendentalis fogalom

s ezer olyan közül, ki zsebében az órával minden percet mérlegeli, aligha zavarba nem jönne, ha megkérdőznék tőle, mi hát tulajdonképen az idő? Előttünk volt, utánunk lesz; benne élünk, elől hátul végtelen; a maga egészében örökkévalóság a neve, s mégis, mégis körülbelül az közelíti meg legjobban az igazságot, aki tagadja lételet.

Nem úgy bukkantunk véletlenül ez okoskodásra; egy évet gyűrtünk le ismét több-kevesebb szerencsével, atomját az örökkévalóságnak, s millió-szorosát a másodpercneknek, melyek mindenike magában egy üdvösséget vagy kárhzozatot hozhat a föld megelevénült, vasutazó, telegrafáló és távbeszélő révén.

Nem tudom, volt-e más is úgy vele, de nekem sokszor eszembe ötlött, vajjon melyik volt az időszámítás első éve; első napja? Melyik tulajdonképen a nap első órája, s miért végzódik az év deczember 31-én? . . . . Annyi bizonyos, hogy visszáról kezdtek, s az események kiindulásul alkalmas határköveit csak akkor vette észre az emberiség, mikor századokkal, sőt ezredkekkel túlhaladták őket. Mőzes igen logikusan az első évet és napot a világ teremtetéstől kezdte számítani, az utókorra bízva, hogy az azóta eltelt időt felmérje. A rómaiak városuk építésétől, a keresztények megváltójuk születésétől, a görögök az első olympusi játéktól, pedig mind ez időpontokban a kalendáriumsírás mestersége teljesen ismeretlen dolog volt.

Ptolomeus görög bölcs Nabonassor szemita király uralkodása léptétől számítja az időt, egyiptusi hónapokkal mérven az éveket, mely hónapok között ma-

gyaras hangzásnak is előfordulnak, (például: Thóth, a januárius és Pharmuthi, az augusztus.) Így az alexandriai tudósok időszámításának, mely a tudományos kronológiának alapja, első éve és napja Kr. e. a 747-ik év február 26-a. Ime az egyiptusi január elsője a Thóth első napja, a klasszikus borraivalok retentenes momentuma 2637 év előtt február 26-ára esett, s ezt tudva és fontolgatva méltán kérdeheti az ember, mért van most a január elsője éppen január elsője?

Szerencséjére mindazoknak, kik e sorok elolvasására szánták magukat, hogy voltaképen magam sem tudom, mert különben megmagyaráznám, s ezzel nekik esetleg a Szilveszter-napi kedélyes meditatációikat megzavarnám.

Annyi bizonyos, hogy mint mondtam, kalendárium régebben nem igen volt. Az égi testek állása szolgált tájékozásul. A pásztor önmagának, a földművesnek a pap számította a napjait, ez volt a régi lelkészek első és fő feladata; s mivel így az égitestek járását hivatásszerűleg megismerték, ezek az égitestek pedig az emberiség sorsát szabályozták, csakhamar ök lettek közbenjárók az égiek és emberek között. A nap hosszát a nap állása szabályozta; a hold fázisai a 29 és fél napos hónapot s ezek 12-szerese megközelítőleg az évet; a hiányzó napokat úgy toldották bele, hogy léptést tartanak a leghosszabb vagy legrövidebb nap időpontjával, melynek visszatértét már pontosan megtudták az arra rendelt oszlopok (gnomon) hosszából állapítani.

Az ünneppapok ily módon természetes, hogy a hold állásához voltak mérve,

s időpontjuk az évszakokhoz képest változott; ime a mozgó ünnepek, mint nálunk ma is a husvét. Csudálatos, hogy nem a teli, hanem a megújult-hold első feltünése állapította meg az év bizonyos nagy ünnepeit, s mivel a holdat ilyenkor könnyen elszalaszthatták az alkony poros szürkületében a látkör szélén, kétnapossá tették őket a népek pásztora.

Az év kezdetét minden idők és népek más-más momentumától az esztendőnek számították. A tavasz től, melyben a természet tulajdonképen születik, csak a tudósok számítják, mert ezt az időpontot igen nehéz csak egy könyv-nélkül meghatározni. Az egyiptomiak az év leghosszabb napjától kezdték, mert ekkor indul dagadásnak a Nilus árja, mely az évi áldás közeledtét jelezte, s jelzi ma is.

A rómaiak, s azok alapján mi is a legrövidebb nap beálltával számolunk le az évvel, mely időpont deczember 21-23-ára esik; ezután a napok ismét hosszabodnak, a ködök foszlanak, s a derült, bár hidegebb január követezik; szóval megszületik a világhosszág, az új év, melyet a régi germánok szurokfenyő hasábkó egétesse által ünnepeleik; s midőn a kereszténység az ő megváltója születését találó jelképezéssel szintén a világhosszág újaszületésének idejére tette, ez által alapította a karácsonyt, mely állandó időszi ünnepe, ellentétben a husvétal, mely keleti eredetű, s a hold járásától függő kettős mozgó ünnepe.

De hogy mért van ezen januárius 1-én a polgári év kezdete, azt bajosabb megérteni; nem érdekeltelen azonban tudni,

hogy körülunk ez időtáját vagyunk minddig földünk évi pályáján legközelebb a naphoz; ekkor a legnagyobb az áldást osztogató égitest látszólagos képe, s kívánjuk, hogy boldog új évet derítsen hazánk egére.

Bűn és bűnhődés.

(Regény.)

— Az „Aradi Közlöny“ fordította: W. F. —

— Ön ezzel azt akarja mondani, hogy azelőtt még sohasem volt alkalma egy ilyen férfire szert tenni?

— Semmi esetre. Ön még azt sem látszik elfelejteni Frank ur, hogy akkoriban tagadó választ kapott a növéremtől.

— Bah, ön csakugyan azt hiszi, hogy én még arra gondolok?

— Igen, még mindig, habár velem szemben el akarja tagadni, és ha ön igazságos skarna lenni, ugy —

— Jobb lesz, ha erről a dologról hallgatunk, — szót a pénztárnok hideg, kimért hangon, — a kellemetlen emléket békében kell hagynia az embernek. Hogy szándékaim a világon a legbecsületesebbek voltak, azt ugyan senki sem fogja tudni bebizonnyítani és kivánom, hogy kedves nővere, sohasem bánja meg a nekem adott kosarat. Készen van ön?

— Igenis, minden rendben van.

A pénztárnok meglegedetlen bölcsőt és kiverő zsebből szivartárcaját.

— Huff, ha majd hazatér a városból, még át fog adni önnek egy kis összeget, — szolt — váltókat adtam át neki, a melyeket be kell kasszíroznia. A be nem váltott váltókat holnap meg kell óvatolnia.

köd miatt látni nem lehetett, a mama végre meguntta és bement a „melegítő“-be. Mégsem történt semmi nagyobb dolgot. Legfeljebb az, hogy jövő évben ők ketten már a házasság jegén korcsolyáztak.

A nagynéni elmereng és egyszer csak azt veszi észre, hogy a szeme barnatozik. Bizonyosan a hideg miatt. Hát bemegy ő is a melegedőbe, ahol hozzááll asszonyággal találkozik és ott aztán van kivel beszélgesse a multakról.

Lassanként így az összes gardes és damesok bent vannak. Odakünn pedig a nagy szabadságot élvező fiatalok vigad tovább, olyan jókedvvel, hogy a csah katona trombitás ezt nézve nem érzi, hogy szugorodnak ujjai a rézhangszernem, csak fújja-fújja:

Szerelmes az urfi
Nagyon . . . . .

HIREK.

— Szilveszter. Ma este nagy temetésre készülünk. Éjfél 12 órakor adja ki lelkét az 1890-ik év, hogy sűrűszálltával helyét adjon új, erőteljes ifjú esztendőnek, az 1891-iknek. S ahogy az óra mindkét mutatója megáll a 12-ös számon, kezdődik a „Boldog új év!“ Régi, hagyományos szokás az új évtől több jót, több örömet várni, mint a menyit a régi adott; szebb, boldogabb reményeket táplálni iránta, mint amelyet a régi iránt tápláltunk. S bárha igen gyakran családunk, az ősi szokásnak szívesen hódolunk a meggyőződés mondatja az emberekkel, hogy az új év többet ígér. A lejárt megváltott év mai temetésén szegény és gazdag egyaránt vesz részt. Ébren marad a palota és kunyhó lakója, hogy tanuja legyen a kiszolgált vén esztendő haláltüskésének, hogy kitörő örömmel üdvözölhesse az egészséges fiatal évet, amely olyan sokat ígér s bizonyára sokat is ad. . . . . S míg a várva-várt új év beköszönt, a családtagok összeülnek játszani, szórakozni, hogy az idő hamarabb teljék. Máriás, huszonegy, nasivasi, s egyéb hazard kártyajáték is járja, persze csak díora. Aztán jön az ólomütés, társasjáték, mindaddig, míg az óramutatók elérik a 12-öst. Akkor aztán félbeszakad a játék, félbe a szó és kacaj s néma, siri csend üdvözi a kedves vendéget. Majd megindul megint a játék. Csörög a dió, sistenteg a forró ólomfoladék tovább, de most már az újév öröme.

— A szilveszteri istentiszteletek az aradi templomokban a következő sorrendben fognak megtartatni: A minoriták templomában délután 4 órakor, az ág. evang. templomban délután 5 órakor, német prédikációval, a református templomban szintén 5 órakor. A városban is lesz délután 5 órakor ájtatosság.

— Az 1890-ik év halottai. Az ó-évben bő aratása volt Aradon a nagy kaszárnak. Közel ezret tesz ki a száma azoknak, kik a ma elmúlt évben elhaltak. Az év nevezetesebb halottai közül felemlítjük a következőket: Kugler József, Turcsányi Ferencz, Urbányi Vilmos, Wagner József, özv. Dusa K. János, özv. Szozna Ignác, özv. Réthy Amália, Maffei János, Barthel Mária, özv. Vörös Sándorné,

Prinner V. Samu, Herczeg Sándor, Fried Nándor, Hidvégi Mária, Petrovics Tivadar, Vanicek Ferencz, Szávits Miklós, Bánhidy Béla báró, Winter Franciszka, Szathmáry Sándor, Bánhidy Albert báró, Weitner József, Hendl Károly, Janszky Ödön, Murádi Lehel, Hoffbauer Lajos, Brauswetter Vilmosné, Lusztig Johanna, Kayser Ödön, özv. Réthy Károlyné, Pfeilsticker Ernő, Szathmáry Béla stb.

— A pénzügyminiszter Temesvárott. Wekerle Sándor pénzügyminiszter vasárnap este Temesvárra érkezett, hol meglátogatta Waldstätten báró hadtestparancsnokot, Desewffy Sándor és Németh József püspököket, a posta- és távirádihivatal és pénzügyigazgatóságot. Hétfőn este a kitűnő vendég tisztelőre nagy diszlokoma volt Molnár Viktor főispánnal. A miniszter tegnap reggel hagyta el Temesvárt, hol Molnár főispán vendége volt.

— Iskolaszéki ülés. Aradváros iskolaszéke tegnapi ülését tartott. Salacz Gyula elnökele alatt jelen voltak: Millig József, Institoris Kálmán, Robitsék Gusztáv, Szontagh Gyula, Nikolics Péter, Vizer Péter, Péterffy Antal, Abray Lajos, Schusztér Illés dr, Marschall Lajos dr, Bing Vilmos, Szöllösy Károly, Remetey F. Károly, Teller György, Tarjányi Vilmos, Fischer Antal, Heeger Ernő, Varjassy József, Nesnera Aladar, Fényes Dezso, Kristóry János, Rosenbergszándor, Sallay Béla dr, Hász Sándor iskolaszéki tagok és Bonts Aurél, iskolaszéki jegyző. Millig József jelent, hogy az idő alatt, mikor ő még az állami felső leányiskola gondnokja volt, letétezték nála 100 írt értékű állami kötvény. Miután az iskolával együtt az ő gondnoksága is megszűnt. O tehát leteszi a kötvényeket az iskolaszék kezébe. Salacz Gyula felszólalása után kimondta, hogy a kötvények, a kamatokkal együtt a polgári leányiskola számára kezeltessek tovább, miután a kötvényeket az adományozó a tanintézetnek adta, s a polgári leányiskola csak a felső leányiskola folytatása. Ezután Verner László, Weber József tanítók és Kornis Ilona övönő, kik egy próbaévre meghívtak, s ez idő alatt a várakozásoknak teljesen megfeleltek, állásaikban véglegesítették. Millig József iskolafelügyelő s zünnapokról tett jelentést, tudatva, hogy a polgári leányiskolában szerdán és szombatodlután, a többi iskolákban csütörtök egész nap tartattak a szünnapot. A nagy vakációval együtt 180 szünnapjuk van a tanulóknak. Az ülés végén Salacz Gyula polgármester megköszönötte a tagok buzgalomát, boldog új évet kívánva, mire Remetey Károly az iskolaszék nevében válaszolt. Ezzel az ülés véget ért.

— Főpásztori levél. Desewffy Sándor csanádi püspök, az újévre való tekintettel az egyházmegeye valamennyi lelkeséhez egy latin szövegű terjedelmes főpásztori levelet küldött, melyben üdvözlő öket az új év szövevényében s szívőkreteli, hogy minél többet foglalkozzanak ájtatossággal. Ezuttal meghagyta, hogy az egyházmegeye minden templomában három királyok napján az afrikai misszió fontosságáról tartassanak prédikációk.

— Népszámlálás. A ma, december 31-én megejtendő népszámláláshoz az arra hivatott közegek már szetoszták az utasításokat és a számláló lapokat, s már

most a polgárok sor, hogy az ügy sikeres megoldása érdekében a maguk részéről a számláló lapokat pontosan és lelkiismeretesül kitöltésék.

— Szilveszter-estély a várbán. A várbeli tisztikasziró legutóbbi estélyéről hozott tudósítás kapcsolataiban az a hír járta be a lapoka, hogy háziérednek tisztjei, alkalmasin az estélyek sikerétől elragadtatva, egy fényes szilveszteri mulatság megtartását határozták el, melyre a polgárság közül számos család meghívandó és melynek kedélyes műsora a meghívottakat bőle meglepetésekben lett volna részesítendő. Mint megbízható forrásból értesültünk, az estélynek egészen családi jellege lesi és a legszűkebb körben fog megtartatni.

— Az izr. négylet által rendezendő mükedvelői előadás, mely egy fényes táncvígalmossal kapcsolatban január 6-án fog a „Fehér Kereszt“ nagytermében megtartatni, minden tekintetben sikerültnek ígérkezik. A próbák dicseendő buzgalommal tartatnak naponta Somló Sándor vezetéke alatt és mint benfontesek állítják, az előadás oly összességű és kerekded lesz, hogy annak sikeréről mindenki a közönség, a körzeműködők és a művezető teljesem meglesznek elégedve. A tombolóhoz is szép számban gyűlnek a nyereménytárgyak és tekintve az estély iránt városszerte nyilvánuló általános érdeklődést, az anyagi sikert is megmerjük jósolni.

— Uj czég. A következő körlevelet vettük, mint ajánlunk olvasóink figyelmébe: „Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a Magyar Általános Hitelbank Budapestben 1891 január 1-től kezdve mint kültag velem szerződési viszonyba lépett és hogy gabona-termény- és bizományi üzletemet azontal bővített hatáskörben és a banküzlet belefoglalásával Assael és Társ a törvényesszékileg bejegyzett czég alatt folytatom. Assael Adolf Abr.“

— Mayer I. J., az angol vállalkozó, kivel az aradi vízvezeték iránt már volt a város alkubán s a ki színtén nyújtott be ajánlatot az aradi csatornázás létesítésére, az illeltek bizottság meghívására sürgönyileg felett, kijelentve, hogy a január 2-án tartandó tárgyaláson részt vesz.

— Nagy vadászat fog tartatni január hó 3-án, szombaton Bantelken, Weidenfeld Lajos birtokán, melyen Arad Nimródjai közül is sokan vesznek részt.

— Uj esperes. Desewffy Sándor csanádi püspök az elhunyt Novák Pál esperes helyébe Wuj Ignác bogárosi lelkészt nevezte ki.

— Felolvasások a szegény tanulóknak. Emelítettük, hogy a szegény tanulókat segélyező egyesület elnöksége a nemes czél érdekében felolvasások tartását határozta el s erre a fővárosi néhány írói kitűnőségű szándékozik felkérni. Az e czélra kiküldött bizottság tegnap esti vonatal utazott Budapestre, hogy Csiky Gergely, Mikszáth Kálmán, Kunosy Ignác dr egyetemi tanárt és Bekics Gusztávot felkérje egy-egy felolvasás tartására.

— Neumann Károly. Társadalmunk egyik csendes, de annál hasznosabb munkálkodó tagját veszlette el. Neumann Károly, volt fazekasvarsáncsi ág. hitv. év. lelkész, az aradi polgári takarékpénztár igazgatója meghalt. Körülbelül tizenöt éve, hogy lelkeszi csendes helyét felcserélte a zajosabb városi élettel, hogy hosszas munkás élete megtakarításainak gyümölcsét csendes nyugalomban élvezze. Vagyonának legnagyobb részét helybéli

vállalatok részvényeibe helyezte el s majdnem minden intézetnél nagy részvényese volt. Azon tőkepénzesek közé tartozott, kik intelligenciával párosult vállalkozási szellemmel bírtak. Egyáltalán nem mindennapi műveltséggel rendelkezett. Tanulmányait a német egyetemeken és a budapesti egyetemen végezte, hol Petőfivel ismerkedett meg, s hol a szoros baráti viszony fűzte a két fiatal tanulót egymáshoz, kik hosszabb ideig szobatarcsák is voltak. Nem egyszer olvastatt fel neki a lángelkű költő az ő verseit s nyugodtan fogadta barátjának hideg fontolgató bírálatát, mely a mindennapi magasztalásoktól előnyösen különböztét és melyet különösen azért becsült a különben önérzetes költő, mert rövid pár szóban méltatta a gondolát sarkalatosabb részeit. Nagyon világos fő volt és csak sajnálni lehet, hogy rendkívül szerénye folytán a közéletben nagyon ritkán vett részt. A város törvényhatósági bizottságának is tagja volt egy időben, de csupán a gazdasági székben hallatta józan ítéletét, mindig a helyes takarékoskodásnak szószólójául szegődve. Nem lévén a csillogó szereplésnek barátja, annál hathatóbb tevékenységet fejtett ki ott, hol megbecsülték puritán jellemét és széleskörű tapasztalatait. Azok, kik vele érintkeztek, tisztelték, szerették és mély fájdalommal értesültek gyors kimúltáról.

A halálosóról kiadott családi gyászjelentés így szól:

Alólítottak a legmélyebb fájdalommal lesujta tudatják felejthetetlen férje, atyjuk, nagyatyjuk, apósuk, sógoruk és rokonuknak nagy tiszteltetű Neumann Károlyt, volt fazekasvarsáncsi ág. hitv. év. lelkésznek, az aradi polgári takarékpénztár igazgatójának, f. évi decz. hó 30-án, életének 71-ik s boldog házasságának 41-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A meghaldolultnak hült tetemei deczember hó 31-én, d. u. 2 órakor fognak Adam-utca 8. sz. alatti házából örök nyugalomra helyeztetni. Béké hamvait! áldás emlékére! Arad, 1890. deczember 30. Neumann szül. Mikolai Vilma, neje. Neumann férj. Höz Ilka dr-né, Neumann Jenő, Neumann Jolán, Neumann Aranka, mint gyermekei. Palágyi Jenő, Neumann Emma, Neumann Jenő, Höz Dezso, Höz Misi, mint unokák. Höz Mihály dr mint vn. Neumann szül. Koreny Emma mint menyé. Mikolai István, Mokry Samu, Mikolai Lajos és családjak mint sógorok. — A temetést az aradi „Entreprise des pompes funéres“ rendezi.

A polgári takarékpénztár igazgatóságának gyászjelentését ezesben a következőképpen közlök:

Az aradi polgári takarékpénztár mely fájdalommal tudatja igazgatósága egyik buzgó tagjának nagy tiszteltetű Neumann Károlyt, folyó hó 30-án, életének 71-ik évében történt jobbjelre szenderültét. A boldogult hült tetemei deczember 31-én, d. u. 2 órakor fognak Adam-utca 8. sz. a. házából örök nyugalomra tetetni. Béké poraira! Arad, 1890. decz. 30. Az igazgatóság.

— Bánya-ünnep Boszniában. A táviró hozta a hírt, hogy a dolna-tuzlai közsémbányából most vágták ki a milliómódok mázsa köszenet, s ez alkalommal a kerületi főnök egy ünnepélyt rendezett, megvendégelve a bányaannakokat, mely vendéglegesen részt vett Dolna-Tuzla polgári, katonai és nemzeti hatóságainak és előkelőségeinek színe-java. Amilyen

távol esik tőlünk ezen ünne helye, oly közelről érkeztünk a bennünk aradikakat a vasutat, tudniillik, mely ezen közsémbánya kiaknázása, és a tuzlai sós telepek készítményeinek tovaszállítása céljából Dobojtól kiindulva Tuzlag, illetőleg Szimuhánig létesítetett, aradlak építettk. A vasut-építés engeményesei, az építésvezető, a négy osztálymérnök közül három, a műszaki és irodai személyzet nagy része, az építés fő vállalkozói, a művezetők, az asztalos, ács, lakatos, bádogos és mászó munkák iparos mesterei, a mozdonyvezetők, mind aradiak voltak. Ők mutatták meg az elaz és dalmát munkásoknak, hogy mit tud munkájával végezni a csongrádi és békési kubicok, kiket csodálva bámult meg a bosnyák, egy s szerb, mint a mohamedán. Ők szereztek a külföldön a magyar névnek egy tudomány, mint a szolid munka tekintetében becseletet, melynek első elismerése az volt, hogy a midőn az általuk készített vasutat az osztrák vasuti főfelügyelőség és a csász. és kir. bosznia-vasut kiküldötti felülvizsgálók, egyhangulag kinyilatkozattak, hogy még nem vettek át új vasutat, mely minden irányban oly kifogástalanul lett volna építve. Ha tehát jogot nem is formálunk a tuzlai bánya eredmény elérésének ünneplésében való részvételre, de örömmel tölt el bennünket annak tudata, hogy a zoner eredmény értékesítéséhez utat mi csináltunk, és részünkről is tiszta szívből kívánunk szerencsét a milliómódok mázsa közsén kiaknázásához. (Sz. K.)

— Aradi takarékek és segélyegylet tegnapi délután saját helyiségében igazgatóságát megülést tartott Grünwald Ferencz elnökele alatt, melyen jelen voltak: Bauer Gyula, Institoris István dr, Csepregy Mihály igazgatók, Barabás Béla dr ügyész, Goldis János, Ring Béla dr, Tonesz Ede, Barthel Sándor, Welsér Alajos, Deák Dániel, Deák Károly, Limbeck János, Gavrilete Miklós, Strifler József és Ottenberg Tivadar. Csepregy Mihály soros igazgató előterjesztette, hogy ez végén az 1885. és 1888. években kezdett 4 és 7-ik évtársulatok lejárnak, a mérleg mihamarabb elkészítettk, és az osztlék megállapittatik. Ez osztlékből az illető tagok tartozásai le fognak vonatni. Institoris István dr igazgató, állásáról miközöséért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Wally Mátyás a felügyelő-bizottság elnökeinek lemondása tudomásul vétetett.

Az évi közgyűlés már janár végén meg fog tartatni, hogy a tőrszabtevők mihamarabb ki kapják betétjeiket és az osztlékok, mely az időn igen szépösszegre rugott fel. Az gyűlést szervezése, ismertetése s tagok gyűjtésére egy bizottság lett kiküldve, melynek feladata leend, hogy Arad minden rendű és rangu polgarával ez intézet előnye megismertessék s hogy ez intézetbe a tagok tömegesen jelentkezzenek.

— A Maros a nagy hideg folytán befagyott s néhány méteres ember meg is próbálkozott a jég hátán átkelni. Miután azonban a jég még nem lehet tökéletesen erős, a főkapitány az átkelési pontokra rendőröket állított fel, kiknek

késző tekintetét a szobában, mintha meg akart volna győződni arról, hogy nem felejtett el semmit.

— Kérem, mondja meg a szolgának, hogy pont fél hetkor legyen a lakásomon, hogy a kis készítkámát az állomáshoz vigye, — folytatta aztán, — ő éppen úgy megszerezheti a borralvót, mint akármelyik hordár.

— Megmondom neki, mihegyt eljön. — Jól van, köszönöm. Isten önnel, remélem, a pénztár kezelése nem fog önk sok dolgot adni.

Ezzel a pénztárnok eltávozott, és alig hagyta el a házat, mikor a szolgáló lépett be.

Erőteljes, zömök férfi volt, hü, becsületese azzsal, a mely az orron levő nagy szőmölés daczára mégis kellemes, bizalmat gerjesztő benyomást gyakorolt.

Gruben ur, ön tehát csakugyan átvette a pénztárt? — kérde a határozott helytelenül hangján. En nem tettem volna. Frank ur, bátyja életében sohasem törődött vele, miért kell most a képmutatónak a koporsó mögött mennie? — Es hogyan tudja őnt azt, Róbert, hogy sohasem törődött testvéremmel? — kérde a könyvvezető, mialatt kivette a pénzt a táskából, amit a szolgáló hozott. Beavatta ő önt magánügyeibe? — Dehogy! Hanem egyszer jelen voltam, mikor bátyja itt felkereste, és ekkor csak úgy hullottak a szemrehányások! Ugyan csak megmondta neki az igazságot és a képmutatót úgy állott előtte, mint egy leforrázott kutya.

— Miért nevezi őt képmutatónak? — Mert sohasem mutatja az igazi arcát, mert nem beszél úgy, a hogy gondolkodik. Mindnyájunkat megtudna mérgezni, hogy ha hatalmában állana!

— Oly erősen gyűlöli őt? — kérde Gruben mosolyogva.

— Gyűlöli? — felelt Bluff vállvongatva. — Még nem bántott meg engem soha, de nem is tanácsolám neki, hogy közelebb jöjjön hozzám, mint a menyit

megengedek neki. Vannak emberek, a kik ellen-leküzdehetlen ellenszenvet érezünk, a nélkül, hogy annak okát tudnók, és egy ilyen ember reám néve Frank ur.

— Es mit ér önnek mindez? — felelt nyugodtan a könyvvezető, mindennek daczára szót kell fogadnia és ma este el kell vinnie utitáskáját a pályaudvarra.

— Ez persze igaz, — bölintott a szolgáló, — hanem azt hiszem, ez lesz utolsó, mert nemeokára másképpen lesz itt minden.

— Másképpen? Mikor? — Mihalyt a nagyságos asszony itt lesz. Hiszen ma este érkezik meg. Csodálkozunk, ha mához egy hétre nem járnék fényes lívrében.

— Egy bankház pénztári szolgálja lívrében? — nevetett a könyvvezető. Ugyan ki verte a fejébe ezt a viccet? — Hát ön azt hiszi, hogy reám nézve kellemes lesz portásként a kapujánál ácsorogni? — felelt bosszankodva Bluff. Bizonyára nem, de vigyázzon, így fog ez lenni. A nagyságos asszony angol nő, valami miss Gordon, eddig társalkodónő volt egy Fürstenberg herczegnénél, és azt mondják, hogy nagyon szép, de egy szersz mint nagyon büszke nő is.

— Honnan tudja mindezt? — kérde csodálkozva Gruben.

— Ha a ember, úgy mint én, annyi házban járfordul, sok beszédet van alkalma meghallgatni és nem tudnám miért tartanám be a fileimet. Vagyonja nincs az angol nőnek, és nem is valami fiatal, hanem, amint mondtam, büszke, hideg szépség és ezzel a szépségével fogta meg gazdáinkat.

— Bah! — sokat beszél a világ. — Engedelmet kérek, oly urakkal beszéltem, akik tavaly Baden-Badenben voltak, ahol Morris ur megismerkedett az angol nizzsel. Hogy feleségül vette ezt a nőt, azt senkik sem tudja megérteni; a nő részéről persze jó spekuláció volt, de

vigyázzon be is fogja bizonyítani a férjének, hogy nem adta el magát hiába. — Ön itt gondolat nélkül beszél, — szolt a könyvvezető figyelmeztető hangon, — és ha a szándéka nem is rossz, mégis azt tanácsolám, hogy gondolja meg szavait.

— Rosszak? — kérde meglepetten Bluff. — Szándékom nem rossz, hanem tudja bosszant a dolog.

— Miért? — Brunó urat sajnálom.

— Hadd gondoskodjék az magáról, — nevetett Gruben, — talán még kellemes neki, hogy szép mostohát kapott.

— Kellemes? Azt hiszem, a szépsége nem lesz veszélyes nére.

— Ön ezt oly titokzatosan mondja — mert tudom, a mit tudok, Gruben ur, — trefált Bluff, akinek hűsége azozán sokatmondó mosoly jelent meg. — A feleségem sokszor mondta, hogy nagy tehetségem van a titkok kifürkészéséhez, hanem ebben az esetben határozottan tiltakozom a kémlődés vádjá ellen, itt nem kémlilem, és amit tudok, a véletlennek köszönöm.

— Es mit tud ön? — kérde a könyvvezető, akinek kíváncsisága fél volt ébresszttvé.

— Boosánat, nem mondhatom meg önnek.

— Tehát titok? — Igen. Es ha ez a titok önre vonatkoznék, akkor sem mondanám meg másnak.

— Gruben beleegyezölég bölintott fejével, ezt az okot el kellett ismernie.

— Es miért sajnálja a fiatal urat, — kérde rövid szünet után, miközben zárta a vasszekrényét.

— Mert nem lesz többé otthon ebban a házban. Itt minden nagyban fog menni, Morris urnak nagyszámu cselédségét kell fogadnia, fogatokat tartani, ünnepeleket fognak itt lezajlani, a melyek olvasatlan pénzt emésztanak meg majd és ön nem tagadhatja, hogy emiatt a fiatal ur va-

gyona fog szenvedni. Hogy ha egy gazdag öreg ur még egyszer megházasodik.

— Öreg? Morris ur még nem olyan öreg? — Ötvenhat éves, én és a feleségem kiszámítottuk.

— Es az angol nő? — kérde a könyvvezető némi gunnyal, — ön talán az ó koráról is értesülve van?

— Nem egészen, de szinte husz évvel fiatalabb nálánál, azt állítják! Majd meglátjuk, mi lesz ennek a következménye, bizonyosan nem valami jó.

— Es ha ön mindent tud, bizonyára ismeri fiatal urunk nézetét is, ebben az ügyben?

— Természetes! Mit tegyen? Változtatni úgy sem tud a dologon, és ha protestálni akarna ellene, ez csak hasztalan fáradság volna, és ez által a házi béke meg volna zavarva. Atyjának ez a második házassága éppenséggel nicsen inyére, de azt is tudja, hogy ebben a házban nem létezik más akarat mint az öreg uré. Legálább eddig úgy volt, de már holnapról kezdve más akarat fog itt hatalmaskodni.

— No, én azt hiszem, azért ne hagyjunk fehér hajat nőni fejünkön, — felelt jókedvűen Gruben, ehhez tulajdonképpen semmi közünk, csak békét hagyjanak nekünk itt lenni.

— Majd meglátjuk, — jegyzé meg, fejét csóválva Bluff, — aztán kiment, hogy a pénztárnok lakására menjen.

(Folytatása következik.)

Brooke Finchley leánya.

(Regény.)
Az „Aradi Közöny“ számára anyolból fordította:
Vasárhelyi Jenka.

— Azt hallottam, hogy az erdész, ki a világ legbecsületesebb embere, nem akarta többé haszontalan öcséjét magánál tartani, s midőn ennek egyetlen védője mr. Brooke halva találtatott, elvádorolt

és soha többé nem mutatta magát a környéken!

— Ah!

— En mindössze csak ennyit tudok. De ha ön holnap meg akarna látogatni, úgy már többet mondhatnék.

— Hogy akarnám-e? — kiáltá az idegen, s aztán hirtelen sarkon fordulva, eltűnt Sarah mellől.

— Kiváncsi vagyok, hogy vajjon ez a szegény uri kinézésű ember tökéletesen az eszénél van-e? — gondoló ez, amint megfordult és utána nézett. — Hu! hogy villogtak szemei, midőn azt mondtam, hogy szerencse a Linmore családra nézve, hogy Brooke meghalt, és mikor említém, hogy nem is a családí sirboltban van eltemetve. Ejjnye, de különös ember volt. De a két arany, amit adott, az . . . nem hamis; bár csak több volna belőle. Nem is fogok neki mindent egyszerre elmondani, hanem csak úgy apránként. De most süssünk miss Crayhez. Képzelem, ő még most is épp oly epés, mint volt annak idején; és miss Juditnak még most sem bocsátott meg. Ah, itt a kertkerítés, az ajtó, még minden mint hajdan volt.

S nini, ott az ablakban csakugyan meg ott ül az öreg kisasszonyka. Na, próbáljuk hát meg, hogy mennyire megyünk vele.

S ezzel kinyitá a kertajtót.

— Hm, milyen furcsa engondolni, hogy én egykor itt életem, és miss Judith épp oly szegény volt, mint jó magam.

A ház végében látott ugyan egy cselédfélt, de ismervén a járást, bejelentlenül egyenesen miss Cray szobájába ment.

XX. FEJEZET.

Miss Cray a pénzkedvelő, rideg, de tevékeny idős nőből, még pénzkedvelőbb, ridegebb vén kisasszony lön, de többé már nem volt tevékeny; képes volt naphosszat elülni a meleg kályha mellett, dologtalanul ölébe rakott kezekkel. Elele oly egyhangu volt, hogy már egész közönyössé vált iránta; szemében

VASÚTVONATOK MENETRENDJE

Aradról-Budapestre.						Aradról-Temesvárra és vissza.						Aradról-Burahonczára és vissza.							
Állomások	Személy-vonat	Gyorsvonat	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Állomások	Vegyes-vonat	Személy-vonat	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Állomások	Gyorsv.	Izem. v.	Vegy. v.	Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.
Arad indul	12.10 d. u.	7.45 reg.	9.05 este	—	—	Arad ind.	6.50 reg.	4. — d. u.	—	—	—	Budapest ind.	8.15 d. e.	40 este	—	Burahoncz ind.	4.20 reg.	—	—
Kürties	12.37 "	8.10 "	9.36 "	—	—	Szt. Tamás	7.12 "	4.25 d. u.	—	—	—	Budaörs	8.30 "	40 reg.	3. — reg.	Alcsút ind.	4.39 "	—	—
Csoba	1.54 "	9.14 "	11.05 éjjel	—	—	Pécska	7.26 "	4.42 "	—	—	—	Óbuda	8.45 "	40 reg.	3.15 "	Burahoncz	4.48 "	—	—
Szolnok	4.47 "	11.51 "	2.25 reg.	—	—	Battonya	7.49 "	5.11 "	—	—	—	Új-Szt. Anna	9.00 "	40 reg.	3.30 "	Burahoncz	4.57 "	—	—
Budapest érkezik	7.45 este	11.55 d. u.	5.50 d. u.	—	—	Tompa	7.59 "	5.21 "	—	—	—	Mezőhegyes	9.15 "	40 reg.	3.45 "	Burahoncz	5.06 "	—	—
Bécs d. e. t. r.	6.05 reg.	7. — este	—	—	—	Pereg	8.07 "	5.31 "	4.32 reg.	—	—	Mezőhegyes	9.30 "	40 reg.	3.55 "	Burahoncz	5.15 "	—	—

Csak ami jó az olcsó!

Ajánlom mint **karácsonyi és ujévi** ajándéknak

MÖDLINGI **Andrássy-tér 4. sz.**

A TÁDOR **Nádor-szálloda.**

CSIPŐGYÁR **Dózs utca, 11.**

Dusan **fölszerelt raktáromat.**

Elismert jó készítmény!

Csak ami jó az olcsó!

Olcsóbb mint bárhol!

Mindenütt férfi cipőkben valamint strapa, promanád-, bál-, vadász-, posztó- és bőr-csizmákban nagy választék.

továbbá mindenféle bál-, cipők ócska beszerzésnek.

Magy. kir. államvasutak Igazgatósága.

114785 | 90 sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak részére 1891. évre szükseges következő anyagok szállítására ezenel nyilvános pályázat hirdetjük m. p.

1. 332 csoport folyt vasból való 4' 51' 26" szögű C rendszerű teljes egyszerű 49 csoport folyt vasból vagy kéregöntési vasból való különböző szögű és rendszerű teljes egyszerű és kettős keresztetűre az azokhoz tartozó összes alkatrészekkel együtt.

2. 50 db. folyt vasból vagy kéregöntési vasból való különböző szögű és rendszerű egyszerű és kettős keresztetűre mellék alkatrészek nélkül.

3. 117 csoport jobb oldali és 116 csoport baloldali Pohl szerkezetű C II. rendszerű teljes váltóra, 20 tárcsák és állítók nélkül.

4. 145 csoport jobb oldali és 143 csoport baloldali Pohl szerkezetű C II. rendszerű teljes váltóra, de tárcsák, állítók, csuklók állványrácsaivarok és állító alatti talpfák összekötésére való csavarok nélkül.

5. 2 csoport C III. rendszerű teljes kettős angol váltóra az összes alkatrészekkel együtt.

6. 4 csoport jobb oldali és 4 csoport baloldali Paravicini szerkezetű C rendszerű teljes váltóra az összes alkatrészekkel együtt.

7. 4 csoport jobb oldali és 14 csoport baloldali Pohl szerkezetű "k" rendszerű teljes váltóra, de állítók és tárcsák nélkül.

8. 4 csoport jobb oldali és 1 csoport baloldali "n" rendszerű teljes váltóra, de állítók és tárcsák nélkül.

9. 1 csoport baloldali "f" rendszerű teljes váltóra, de állító és tárcsa nélkül.

I. Ezen anyagok szállítására névze a m. kir. államvasutaknál érvényben levő 24722/76 számú általános anyagszállítási feltételek, a keresztetűre és váltók szállítására vonatkozó különleges határo-

zatok és a fentebb elő sorolt anyagok szabványrajzai mérvadók és kötelezők.

II. Az emhített feltételek és határozatok az igazgatóság anyag és leltár beszerzési (A V) a szabványrajzok pedig a szerkesztő (D I) szakosztályánál a pályázati határidőig naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők. — A feltételek és határozatok különben a m. kir. államvasutak nyomtatványtárából és a szabványrajzok a tervtárból az ezekért megfizetett árak lefizetése mellett meg is szerezhetők.

III. Minden ajánlattevőről feltételeztük, hogy a szállítási feltételeket, részletes határozatokat és szabványrajzokat jól ismeri és kötelezőknek elfogadja.

IV. Az ezuttal kiirt anyagok 1891. évi március hótól 1891. évi augusztus hó végségig lehetőleg egyenlő havi részletmennyiségben beszállítandók és adandók át.

A végső szállítási határidőnek lételevelé nélküli hátralékban levő anyagok értékének egy tízed százttól fog a késedelem minden napja után felszámíthatni és szállító keresetéből levonandó.

V. Az anyagok bérmentve vagy a budapesti központi szertárba vagy a m. kir. államvasutak vonalainak egyik állomására beszállítva ajánlhatók.

A beszállítási és gyártási hely azonban az ajánlatban pontosan előtűntetendő.

VI. Az ajánlatok kizárólag az e czélra felkötött és anyag és leltár beszerzési szakosztályánál ingyen kapható úrlapon, ennek úresen hagyott rovatának pontos kitöltése mellett állítandók ki.

VII. Szállító köteles lesz a m. kir. államvasutak nyugdíjigényével nem bíró alkalmazottai és ezek családtagjai részére létesített segélyalaphoz számbeli követelésnek 1/10-ával adományképen hozzájárulni, mely járuléka a számla folyósítása alkalmával levonásba hozatik.

VIII. A szállítási ügyletből folyó

és illeték költség egyedül szállítótól van a általa viselendő.

IX. Az 50 kros bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok ezen külczimme

Ajánlat 114785 | számhoz keresztetűre és váltók szállítására 1891. évi január hó 22. déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályára főnöknek átadandók vagy posta útján oda küldendők.

X. Bónatpénzképen az ajánlat anyagmennyiség értékének 5 százaléka köszpénzben vagy állami csekkre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1891. évi január hó 29. déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztárában letendő. Bónatpénz és óvadéka alkalmas értékpapirok elfogadtatni a budapesti és bécsi tőzsdén legyőzött tizennyegzár napnál nem régebb utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de soha a névértékben felül.

Az ajánlatok ennek megtörténte után felemlítendő, de a letéti jog nem csatlakozandó az ajánlatához.

XI. Az ár az ajánlati úrlapon előirt arányok szerint tisztán és olcsóval szemekkel és szóval beírandó, kitűntetendő továbbá, hogy az anyag ezen ajánlati ár mellett bérmentve, hová fog beszállítatni, valamint hogy az ajánlati anyag hol fog gyártatni megjelyezve, hogy részletmennyiségek szállítására is tehető ajánlat.

XII. A lényeges részekben javításokat vagy vakarásokat feltűntető ajánlatok nem vétetnek figyelembe, szintugy azok sem, melyek az itt elősorolt feltételektől eltérnek, kivéve érkezőnek be vagy táviratilag tétetnek valamint a melyekre névze az előirt bónatpénz nem tétetnek le.

Ajánlattevő ajánlatánál előirt az általános szállítási feltételek 5-ától a szállítási elhatározásig szóban marad és azt nem vonhatja vissza.

XIII. Amennyiben az 1891. évi folyama alatt az ezuttal kiirt anyagmennyiségekben felül több szükséglet merülne fel, a m. kir. államvasutak igazgatóságának jogában áll ezen több szükségletet különösen megrendelni és szállító köteles ezen pótlólag megrendelt mennyiségeket és a szerződésileg megállapított árak és szállítási módokat valamint esetlegre kölcsönösen megállapítandó szállítási határidőket alatt szállítani.

XIV. A jótállási kötelezettség megsejtült és selejtessé vált anyagok pótlásának költségei a mennyiségek bérmentve a m. kir. államvasutak központi szertárában adandók át és ugyanott becsatlakoztatandók szállító rendelkezésére a selejtessé vált anyagok is.

XV. A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevők közt tekintet nélkül az árak és feltételekre, szabadon választhasson, hogy az ajánlat mennyiségből tetészes szerinti részletmennyiség szállítását is átengedhesse az tartoznak ajánlattevők részbeni szállításokat is elfogadni, ha csak ajánlatokban ezt világosan ki nem zárták; végre, hogy az cél elérése tekintetében bármint másféle intézkedést is teheszen.

Budapest, 1890. december havában.

Az igazgatóság.

(Utányomat nem díjaztatik.)

192J | 1896. 819. 3. 3

Pályázati hirdetmény.

Arad. kir. város törvényhatóságának 700. fokozott előléptetés esetén 650 forint javadalmazás számítását, esetleg egy 500 forint tészel kapcsolatos irodai segédítési állás választás útján előtűntendő lévén, azokat akik ezen állások egyikét vagy másikat elnyerni óhánják s az 1883. vi. t. cz. 19 §-ban előirt minősítéssel bírnak, fívom hogy pályázati kérvényüket hozzam 1891. évi január hó 13-ig benyujtsák.

Arad 1890. december 13.

Salacz Gyula,

2807 | 1890. sz. 816. 3

Hirdetmény.

Azok akik a magas kormánytól az 1891. évre tenyésztésre ingyen selyempetét kívánják felhivatnak, miszerint a polgármesteri hivatalnál jelentezve neveiket s a kívánt pete mennyiségét az ott kitett ivre feljegyezzék.

Kik később jelentkeznek kevesebb pete tarthatnak igényt.

A jelentkezők kötelezik magukat a peték átadására.

Az ingyen petéket átvevők kötelezik magukat, hogy

- 1) másolt petét el nem fogadják,
- 2) minden termelt gubót beszállítani a hozzá legközelebb eső kir. beváltó intézetnek, mely a pete kiosztás alkalmas eszközöztetik, a kintet nélkül arra, hogy I. vagy II. osztályunk tehat tekintet nélkül arra hogy purha vagy dupla gubók-e, kilonként 1 frtet tartanak be, csak a külsőleg is fekete gubók amúgy teljesen hasznavehetetlenek fognak 10 krajczárval beváltatni.
- 3) Azok akik a termelt petéket bárki másnak eladnák, egy később megfoganandó összeg erejéig meg fognak büntetve.

Arad, 1890. december 13.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos polgármester

1465 | 890. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszteriunnak az 1891. évi január hó 1-én ország-szerter megejtendő népszámlálással kapcsolatos 54532/890. sz. felratta nyomán elrendeltük, hogy minden egyes önállóan számozott házfőnöknek ember lakásul használt külön fedél alatt levő melléképítmények a rendezés és adóügyi osztály ügyvezetését által összehoztatásának és feltűnő helyen fekete festékkel, alszámokkal láttassanak el.

Erről Arad sz. k. város közönsége azon felhívással értesítettik, miszerint hárosszeirás alszámoknak a ház falára festését ne csak tűrje, de azt a népszámlálás teljes befelcséig az eső által való lemosás vagy bárki által szándékos megsemmisítettétől is a népszámlálás sikere érdekében óvja.

Arad, 1890. december 30-an.

A városi tanács.

2803 | 1890. 852. 8-3

Hirdetmény.

Ennellen közhírre tesszük, hogy a kereskedelmiügyi m. k. miniszter 6 nagyméltósága, 79897 | 1890. sz. rendeletével az aradi központi állatú távbeszélő hálózat előfizetői által 1891. január 1-től kezdve fizetendő díjakat a posta és távírda hivatali hatóságok és hivatalok vagy állami vármegyei és városi hatóságok és hivatalok valamint a jótékony intézetek számára havi 3 forint, magánosok számára havi 6 forint, nagyobb távolságokra pedig az irt díjakon felül minden egész vagy megkezdetett további kilométer után havi 50 kr. illetve 1 forint.

Együttal az előfizetők ugyanazon rendszertől fogva ügyelmeztetjük, hogy 1891. január 1-től az előfizetési díjakat, a helybeli postai és távírda hivatalok fogadására.

Arad, 1890. december 27.

A városi tanács.